

Stray Animal Foundation Platform

Zwerfdieren Symposium 2017

Bijtende contracten bij adoptie

29 oktober 2017

Deskundigen / presentatoren: Iaira Boissevain (praktisch dierenrecht) & Martina Ensink (ondernemingsrecht) van Brugging en van de Velden advocaten (BvdV advocaten)

BvdV advocatenkantoor:

- Dingen anders doen – Social Impact Factory gekocht, gericht op sociale ondernemen
- Hapklare brok-consult over dierenrechten - papieren doorsturen, op die basis advies geven
- Geschillencommissie voor particulieren – verschillen aan deze commissie voorleggen (soort 'Rijdende Rechter', maar dan niet op tv)

1. **Recht en contracten**

- Meest gehoorde vraag: 'Sta ik in mijn recht?' – Dat beslist uiteindelijk alleen de rechter beslist.
- Onderscheid: privaatrecht en publiekrecht
 - o Publiekrecht: Verticaal: tussen overheid en burgers. Voorbeeld: hoe hard mag je rijden op de snelweg.
 - o Privaatrecht: horizontaal: tussen gelijkwaardige partijen (burgers onderling). Voorbeeld: huis kopen.
 - Dieren adopteren valt hier ook onder.
 - Overheid geeft handvatten, maar verder bemoeit ze zich niet met privaatrecht. Pas als je naar de rechter stapt, komt er een oordeel.
- Recht: hond is een 'ding', een 'zaak' – bepalingen over zaken zijn ook op dieren van toepassing.
- Omdat het bij privaatrecht hoort staan de afspraken en wensen van de gelijkwaardige partijen centraal
 - o Voor contracten geldt vrijheid, maar ze worden door de wet begrensd – Wanneer iets wettelijk verboden is kun je het wel contractueel vastleggen maar dan is het contract nietig of vernietigbaar. Wet staat boven contracten
 - o Als er maar een onderdeel van een contract in strijd is met de wet kan onder omstandigheden het hele contract vernietigd worden

2. *Do's en dont's bij adoptiecontracten*

- In privaatrecht zijn er veel lange en dure procedures. Niet alle schade komt in aanmerking voor schadevergoeding, en de rechter kan de vergoeding nog verder matigen
- Vast te leggen in een contract: wat, waar, hoe, hoeveel, prijs, betaling, ...
 - o Wie: is het een stichting, een vereniging of anders? Wie is vertegenwoordigingsbevoegd? – alleen die persoon / personen mogen tekenen. Dit zijn of de leden van het bestuur of het hele bestuur samen. Check hiervoor de statuten!! Als er is sprake van een volmacht (kan de stichting zelf regelen), dan kan een vrijwilliger ook tekenen.
Wie is de ‘adoptant’ – is adoptant wel de juiste benaming?
 - o Wat: wat is een ‘adoptie’? Is het koop, huur of anders? Vaak niet duidelijk en het zorgt voor veel problemen. Voorbeeld: gaat de eigendom over naar de adoptant of blijft het bij de stichting – moeilijkste vraag i.v.m. adopties.
 - Juridisch gezien is adoptie van dieren is onmogelijk – adoptie bestaat alleen voor ouders en kinderen
 - o Alleen bij schenking of koop gaat de eigendom over naar de ander (nieuwe eigenaar)
 - Probleem: eigenaar wordt nergens als zodanig geregistreerd
 - o Verschillende woorden en definities die voor verwarring kunnen zorgen:
 - Bezitter (de rechter vermoedt meestal dat deze persoon de eigenaar is): diegene die de zaak (ding) in zijn bezit heeft en voor zichzelf houdt (kan de eigenaar zijn maar kan ook een dief zijn)
 - Houder: je houdt de zaak (ding), terwijl je erkent dat het van iemand anders is (zoals een pleeggezin of hondenuitlaatservice)
 - Bruikleen: je huurt de zaak (ding) en bent niet de eigenaar
 - Verschillende opties:
 - Wanneer de stichting de eigendom wil overdragen. Het wordt dan verkoop of schenking
 - Wanneer de stichting wil dat het dier eigendom van de stichting blijft. Dan wordt het huur of bruikleen (Vraag die dan opkomt is of mensen zo’n contract wel willen ondertekenen)
 - Wanneer de stichting het dier terug wil kunnen vorderen in bepaalde situaties. Er zijn twee opties om in een contract te verwerken (maar er is geen garantie dat het lukt, het blijft heel moeilijk om een dier terug te vorderen) namelijk: overdracht van eigendom (verkoop) onder bepaalde voorwaarden en boetebeding OF het dier in bruikleen geven en dat contractueel vastleggen.
 - Je kunt ook in een contract vastleggen dat indien de ‘adoptant’ zich niet aan bepaalde voorwaarden houdt het contract ontbonden is en de stichting weer eigenaar van het dier wordt. Bedenk wel dat eigendom niet wordt vastgelegd in een systeem (een chip is bijv. geen eigendomsbewijs) – dus je moet het alsnog uitvechten.
 - o Het arrest ‘Haviltex’: contract wordt niet alleen bepaald door de taalkundige betekenis van de tekst, maar ook door de omstandigheden en verwachtingen van de partijen – rechter neemt dit ook mee in zijn/haar beslissing. Voorbeeld: wie heeft voor het voer betaald? Was het dier doorverkocht?
 - o Betaling: hoe zou je het verwoorden? ‘bijdrage in kosten’ – als de stichting blijft de eigenaar; ‘bemiddelingskosten’- niet duidelijk wie de eigenaar is
 - o Welk recht is van toepassing: Nederlands recht of ander? Belangrijk om vast te leggen in het contract bij Nederlandse, maar zeker bij internationale transacties.

- De advocaten van BvdV en Stray AFP zullen samenwerken om te proberen conceptcontracten op te stellen: tussen de stichting en de 'adoptant', en tussen de stichting en pleeggezinnen.

Situaties die zich voor kunnen doen (vraag en antwoord sessie):

- Dier wordt niet goed verzorgd: meningen verschillen heel veel over wat 'goede zorg' is – maar er is een grens waar vanaf het dierenmishandeling is. 'Wie eist bewijst'- de stichting moet wel bewijzen dat het dier mishandeld is als ze een rechtszaak start.
- Pleeggezin wil het dier houden, maar de stichting wil dat niet: de vraag is wat was afgesproken? Wat staat er op papier? Het moet duidelijk zijn dat de intentie was dat het gezin het dier alleen tijdelijk zou houden. Om het dier terug te krijgen zal de stichting beslag moeten leggen op het dier via de rechter en dit is een kostbaar proces. Tot en met de deurwaarder zal moeten worden betaald. Wanneer de stichting een rechtsbijstandsverzekering heeft kan deze eventueel de kosten dekken.
- Medische problemen met het dier: ingewikkelde zaak. Als het dier binnen 6 maanden naadoptie ziek wordt bestaat het vermoeden dat het gebrek al voor de adoptie (/verkoop) aanwezig was. Maar blijf bedenken dat het om een ex zwervdier gaat dat is verkregen tegen een kleine prijs. Bovendien is er niet veel bekend over het verleden van het dier. De dieren komen met een gezondheidsverklaring maar dat zegt niet alles (corruptie dierenartsen in land van herkomst). Wanneer een Nederlandse dierenarts iets over het hoofd ziet dan bestaat er de mogelijkheid om te klagen bij het veterinair tuchtcollege.

3. *Aansprakelijkheid en verzekeringen*

- De vraag: wie stel je aansprakelijk en waarvoor?
- Iedereen draagt zijn eigen schade – als je schade hebt, dan heb je pech, tenzij er een wettelijke reden is om jouw schade op iemand te verhalen (er een grondslag is om geld van iemand anders te eisen). Schade: financiële achteruitgang.
- Redenen in de wet om schade op iemand anders te verhalen:
 - Onrechtmatige daad – bekende zaak: bareigenaar opent s 'avonds de kelderluik om zijn voorraad bij te vullen, het is heel dichtbij het toilet, mensen die naar het toilet gaan zien het kelderluik niet en vallen in de kelder
 - Productaansprakelijkheid – producten met gebreken en die letsel kunnen veroorzaken. Terughaalacties
 - Risicoaansprakelijkheid
 - Bestuurdersaansprakelijkheid – bijv. voor stichtingen
 - Beroepsaansprakelijkheid – bijv. voor dierenartsen
 - Werkgeversaansprakelijkheid – bijvoorbeeld voor ongeluk, burn-out, enz. en werk gerelateerd.
- Schadevergoeding: Partij heeft altijd de overweging spontaan betalen of laat ik het een rechtszaak worden? Wie eist bewijst - waarom lijdt hij / zij schade, hoeveel...
 - Schadevergoeding is op basis van daadwerkelijke schade – emotionele schade telt niet (uitzondering is als het heel ingrijpend is, zoals het verlies van ledematen, familieleden, enz.)
- Er moet causaal verband zijn tussen het incident en de schade

- Bekende zaak: Masti no's hebben een kleine hond aangevallen en zware letselschade veroorzaakt. De eigenaar van de kleine hond die erbij was kreeg een hartaanval. De rechter besloot dat er een causaal verband was tussen de gebeurtenis met de hond en de hartaanval van de eigenaar (die geen hartproblemen had voor dit incident). De eigenaar van de mastino's moest de ziekenhuisrekeningen betalen.
- Hoofdregel aansprakelijkheid: de BEZITTER is aansprakelijk (dus niet de oppas, maar de persoon van wie de hond is).
 - Risicoaansprakelijkheid van de bezitter, vanwege de zogenoemde 'eigen energie' van het dier: dieren doen dingen die je niet kan voorspellen. Dus het risico ligt bij jou als bezitter en gaat niet over schuld. Voorbeeld: als jouw hond ontsnapt (vanuit jouw huis of van een oppas) en een verkeersongeluk veroorzaakt, dan ben jij als bezitter ervoor aansprakelijk.
- Vergoedingsplicht kan beperkt worden door eigen schuld. Voorbeeld: mensen die van een paard vallen bij een manege – deels eigen schuld, omdat ze bewust een risico hebben genomen.
- Verzekeren: wanneer?
 - Premie vs. risico: wat is de waarde van het product / hoe hoog is het risico? Het is aan te bevelen om producten van hoge waarde te verzekeren.
- Bestuurder van rechtspersoon (stichting, BV, etc.) is aansprakelijk voor activiteiten van deze rechtspersoon en ook voor wanbeleid – Dit kan afgedekt worden door aansprakelijkheidsverzekering.
- Wat gebeurt er als een hond van een stichting schade veroorzaakt – ontsnapt via de stichting of via een pleeggezin? – Hierbij moet goed worden bekeken wie aansprakelijk wordt gesteld maar meestal zullen ze uiteindelijk uitkomen bij de stichting.

Situaties die zich voor kunnen doen (vraag en antwoord sessie):

- Als het gastgezin de hond los laat lopen en hij veroorzaakt een ongeluk - valt dit te verzekeren? Geen enkele verzekeringsmaatschappij zal dit op dit moment willen verzekeren. Het is wel interessant om te verkennen of we hier als branche iets mee kunnen en een collectieve verzekering kunnen afsluiten. Het is misschien ooit mogelijk om dit collectief te verzekeren. (De stichting kan ook vast leggen in het contract met het gezin dat de hond niet mag loslopen.)
- Wanneer ben je als stichting de eigenaar van een hond uit buitenland: Zodra je het dier in het buitenland op het vliegtuig zet. Wat als hij in het buitenland problemen veroorzaakt – moet juridisch uitgezocht worden want dan is de regelgeving van die land van toepassing?

4. *Rechtszaken: waarom zijn ze zo duur en hoe komen we eronder uit?*

- Ze noemen het niet voor niets proceDURE
- Kosten: griffierecht, deurwaarder (dagvaarding uitreiken), advocaat (uren) – dagvaarding opstellen of stukken lezen, voorbereiden, getuigen spreken, naar zitting gaan
- Als ik win, krijg ik alle kosten terug? Nee, nooit alle kosten terug
- Alternatieven:
 - Beide partijen komen overeen om naar de Rijdende Rechter te gaan, OF

- Naar Geschillencommissie. Advocatenkantoor BvdV is een speciale geschillencommissie gestart voor dit soort zaken: <https://www.bvdv.nl/rechtsgebieden/civil-recht/dierenrecht/geschillencommissie-gezelschapsdieren/>

Samenvatting gemaakt door Lilla Galfi